

nionem, & traditionem antiquissimam de jure comprobata...

341 vincitur, firmaque perpetram reprobari Gregorium, & idem Cevall. iterum hoc idem, quod Gregor. profiter...

342 Hinc & ulterius reprehensione dignus est Cevall. qui in tractatu de cogn. per viam violentie, glos. 6. n. 57...

343 Deinde quia foret scitum confundere Cevall. & redarguere, qui idem firmavit in eodem tractatu de violent. glos. 4. num. 6...

344 Vegam in summa. tom. 1. c. 29. casu 1. in fin. ver. nota que el Rey, & in cap. 85. cas. 141. vers. nota para esto; imò & quod magis est, dicit Cened. ubi proxime n. 18. ad finem...

345 Martin. V. illi concessit Bullam, de qua supra; qua si nos juvamus (prout & ipsemet Cevall. ubi proxime in procmio, cap. 10. n. 36.) multò magis hanc consue-

347 tudinem debemus tueri privilegio expresso, & eja fama. Quod enim inconveniens esse potest hanc cognitionem per viam violentie competentem Regi nostro de jure...

348 Nec est in consideratione dicere, quod privilegium possit ab eodem Romano Pontifice iterum revocari; quia respondetur, id parum urgere, non enim ex hoc impediatur Regi recurus, & naturalis hae defensio...

349 ad diademate inseparabile; & sic licet cesset jus ex privilegio, non cessant aliæ causae, & iura propria, quae ubi concurrunt duo vincula, & iura, uno sublato, alius ex alio sustinetur. f. affinitatis, Instituti de nuptiis, cum concordantibus, & quando plura iura in uno concurrunt...

350 Quo supposito, merito reprobatum doctrina Suarez lib. 4. de immunitate Ecclesiarum, c. 34. n. 33. ubi supponit Regem Hispaniae non habere facultatem cognoscendi per viam violentiae...

351 Maxime quia rectè defendi potest tale privilegium à Pontifice concessum, non posse à Sede Apostolica amplius revocari, quoniam huiusmodi privilegium magis concessum est, & principaliter Ecclesiae, & Ecclesiasticis personis...

tem Ecclesiae revocari à Principe non potest, ut tenent Lucas de Penna in l. fin. n. 64. C. de locand. praediis civilibus. Innocent. in c. novis. pro qua Feli. in cap. ad Apostolicam, numero 1. de simonia, dicit, esse ibi de hoc casum l. fin. n. non amplius, f. si certum, n. 14. ff. de leg. 1. dicens istam opinionem in consulendo, & iudicando esse tenendam; comprobatur aliquibus rationibus Martia ad jurisd. 4. p. cent. casu 52. à n. 15. cum seqq.

356 Probatur etiam, quia licet aliquando privilegium revocare possit Pontifex, tamen protectio, & defensio naturalis remanet Regi, cuius proprium est, & immutabile ex jure naturali, & hoc, quod alicujus etiam privati proprium est, Princeps tollere non potest, quia Imperator, & Princeps, licet sit Dominus quoad protectionem, atque recognitionem universalem, jurisdictionem...

357 non autem quantum ad dominium particularium rerum, ad particularem spectans, de quo propterea disponere non potest: ita in terminis, ut in uno plures referant, late prosequitur multa in proposito addecent Martia tractatu de jurisd. 4. p. cent. casu 125. à n. 10. usque ad n. 17. ubi quòd Princeps in his, aliquid alterare, nec mutare potest, ubi elegantissime: ergo licet fateamur, aliqua iusta de causa privilegium posse revocari; tamen non jus proprium Regis proveniens ex visceribus juris naturalis.

358 Deinde quia Rex Hispaniae in temporalibus Pontifici non subest, quia sunt duae potestates separatae, & distinctae, (ut notum est) fed privilegium concessum non subditio, non potest revocari, ut singulariter voluerit Innocent. in d. c. novis. quem sequitur B. in l. qui fe patris, C. unde liberi, & in l. si cum mibi, ff. de dolo, Card. in repe. c. perpendimus, in prin. de sent. excom. Archid. in repe. c. perpendimus, in prin. de sent. excom. Archid. in c. quicumque 11. q. 1. Castren. in cons. 317. vis. & examinato punito, col. 3. vers. constat autem, vol. 1. Decius in cons. 286. n. 9. lll. in cons. 6. n. 2. vol. 1. Castren. in l. digna vox, circa medium, vers. nota pro terris Ecclesiae, C. de legib. Martia ubi proxime n. 20. quem (post haec visus) de verbo ad verbum transcriptit Ceval. de cogn. per viam viol. c. 10. in procmio, tacito tamen auctore, apud quem alia etiam potestates videre ad hoc propositum fundamenta, pariter transcripto ipso Martia, eo tamen non citato. Vide etiam nonnulla per Torreblanca in tract. de magia, lib. 3. c. 26. à n. 3. cum seqq. ubi quod hac cognitio violentiae tolli non potest, late probat.

359 Miror igitur tanti Doctoris aliorum auctoritatibus ex infello detrahentis apponenda epitaphia, & ignominiosas subscriptiones, ut cunctis patens sit, (reprobat opinio N.) quod quidem alienum est à viro tam docto, maxime nobili, cuius magis propria, & naturalis modestia est, suavitissimo artificio aliorum opiniones reprobare, & in receptum redigere, quantum sit dumtaxat necessarium ad veritatem eruendam.

360 Illud tamen tandem obiter praenotandum: non esse audiendum Gregor. Sayrium in thesauro casuum scientiae, lib. 3. c. 18. n. 6. ubi approbans nostram cognitionem per viam violentiae, ex juris naturalis principis asserit cessare, quando alia via possit tolli violentia per Romanum Pontificem, ita ut dato recurru ad Pontificem, cessare recursum ad Regem, cui ut Theologo parendum esset libentius, quia ratione caret; etenim si oppresso per iudicem, licita est ad sui defensionem non solum propriae personae resistentia; sed ad idem amicos convocare, ut vim propellent, & auxilientur, quantum securus erit recurrere, & urbanius justitiae ministrorum Regis ipsius (cujus proprium officium est) auxilium invocare, ut superius late diximus praelud. 3. à prin.

ff. de exceptio. & cavallus plurib. de regul. jur. in 6. & quia defensiones non sunt de genere prohibitorum, ut una via electa, excludatur altera, ut in regul. cum quid. 84. eodem tit. ergo oppressus non est culpandus, si duobus; vel utiliori, aut faciliori & uberiori ex his remediis utatur ad sui defensionem, cum talia remedia non sint inter se contraria respectu finis: imò tendant ad eundem defensionis, scilicet, & protectionis effectum; ut expressè probat text. optimus in c. dilectio, de sent. excom. lib. 6. ibi: Sua propria spirituali defensione tueri, sicque utrumque quodammodo gladium, & temporalem, & Ecclesiasticum, alterum videlicet altero adjuvare; maxime quia duo gladii confueverunt, exigente necessitate, ad invicem iustragari, & in juvenem alterius subventione & mutua frequentibus exerceri, &c. (& ejusdem Sayrii opinionem post haec scripta visus) reprobat Cevall. de cogn. per viam violent. glos. 56.

361 Hactenus de theoria hujus saluberrimi, & charitativi Recursus, seu novae defensionis naturalis, & eius justificationis, quae omnia nota, & attentè lege, quia à nemine hucusque adeò explicitè & distinctè omni relecto superfluo perpena fuere plurima essentialissima addita, & mirabiliter, curiosoque applicata reperies, & quoniam quae gravia sunt, nec clausis debent oculis praeteriri, ut inquit Pontifex in c. conquestus, de sent. excom. ideo in praedictorum progressu, & toto tractatu hoc, quidquid dixerim, sanctae matris Ecclesiae, limae, correctioni, & censurae libentissime, & me submitti, quae si aliud censent, alterve statuat ipsimum ego censo, in eaque scripta tuto, acumentique desisto, & testor, magis humana, debilitate fragilitate, & ignorantia tunc labi deceptum, quam culpa, cum sana sit intentio.

CAPUT II.

De modo procedendi per Regium Senatum in adimenda vi, ab Ecclesiastico iudice illata, non deferente iustae appellationi; & de variis formulis, quibus decreta concipiuntur; & quid si excommunicatum (prout rogatur) recusat absolvere, an ad id cogatur, & an actorum inspectio in Senatu interim impediatur: & quid si secundae iussioni (quam sobre carta dicimus) non obtemperaveris.

SUMMARIUM.

- 1 Theoricam cognitionis per viam violentiae abunde pro ceteris tractatu Auctor in cap. procedenti.
2 Cognitio violentiae fit extrajudicialiter absque umbra, & vestigio jurisdictionis, quam nec subiecta materia, nec forma procedendi patiuntur.
3 Cognitio violentiae nihil continet jurisdictionalem, quia est nuda potestas.
Naturalis defensio,
Auxilium politicum,
Oeconomica tutio,
Permissa facultas,
3 Et licita vis.
Charitativa protectio,
Propugnaculum violentiae,
Asylum vi oppressorum,
Tutus accessus,
Legitimus recurus,
Vis protectiva, & propulsiva, qua vis iniusta iuste repellitur & à principe propulsetur, ibidem.
4 Violentia tractatus ingenti includit difficultates.
5 Auctor à pluribus doctissimis viris Senatoribus, & Advocatis fuit persuasus, in lucem edere hunc laborem, uti literata

litem promittentibus, in rella praxis in bonum dirigatur, & ne in posterum ab advocatis ignavis si fiat.

6 Defensio naturalis adhibenda cum moderamine inculcata tutela.

7 Defensio legitima modus non exceditur, si id sit, sine quo vis propulsi, nec periculum evitari potest.

8 Princeps in tollenda vi non debet excedere limites legitime defensionis naturalis, sed cum moderamine inculcata tutela.

9 Senatus in tollenda vi consueque suam interponat auctoritatem dumtaxat, quantum ad id sufficiat, aliàs si ad non necesse se extendat, non facit sine scrupulo censuram.

10 Recursus regii fundamentum est, vim tollere per viam extrajudicialis defensionis, adhibita aliqua non judiciali cognitione, & tunc censuram incursum evitatur.

11 Defensio ex suo genere omnibus licita est, si necessaria sit, & debito modo fiat.

12 Defensio etiam contra Pontificem licita est Ecclesie, & Principibus.

13 Rote decisiones plures referuntur, quibus recursus ad Regem legitimus dicitur, ad finem propulsandi vim extrajudicialiter, secus si debitis, & solius excedatur modus.

14 Bulla in Cœna Domini censuras incidit per excessum legitime defensionis, & probant Rote decisiones plures.

15 Bulla in Cœna Domini, & defensionis naturalis vicina sunt, & confines, quas sola legitime distinguit, & separat.

16 Dicitio (sub pretextu) id est, sub colore, & sumpta occasione casus permissi, deveniunt ad prohibitum.

17 Pretextu equitatis plerumque perniciosè erratur.

18 Dicitio (pretextu) est velamen, quo quis simulat, se moveri ad aliquid faciendum.

19 Necessitas, & utilitas mirabilem, & laudabilem modum præbende protectionis contentum sub limitibus naturalis defensionis inducere.

20 Remedium nullum hæcenus apertius potuit inveniri, ad sedandas iudicii Ecclesiastici violentias ob denegatam delatione appellacioni, quam frequenter usitatum.

21 Instructio procedendi in casibus violentie & consilio Regio, & eius stylo, ceteris suis missa tribunalibus. Quam ad literam trahit prædicti Monterossi, ibid.

22 Instructio substantia quam meminimus Doctores.

23 Instructio, & praxis substantiam procedendi in tollenda vi à iudicibus Ecclesiasticis non deferentibus appellacioni, recenset l. Regia 36. tit. 5. lib. 2. cuius verba referuntur.

24 Sub l. Regia 36. verbis multa includuntur difficultates usæ frequentes, diluenda per auctorem.

25 Violentia tollenda in Principibus, & Dominis inferioribus potestas competere possit.

26 C. Regium officium, ponderatur in illis verbis, (Regis proprium) ut scilicet, aliis sit alienum.

27 L. Regia 36. verba ponderantur ibi, nos pertinetse.

28 Vi oppressos liberare est attributum naturale, inherens visceribus regimini, & qualitas infra ossibus, & substantia diademe, inseparabilis, & indivisibilis.

29 Protectio, & regimine unum iudicatur indissolubile, que à Rege tolli non potest, nec à regimine separari.

30 Defensio subditorum simul est orta cum Regno.

31 Protectio est obiectum & causa finalis Regni.

32 Protectio vasallorum à violentis est de regalibus, Regi competens in signum supreme potestatis.

33 Dominus temporalibus, puta Ducibus, & Marchionibus, superiorem recognoscuntibus potestas tollenda violentie non potest competere, & de ratione.

34 Princeps concedens aliis Dominis inferioribus jurisdictionem pleno iure, non intelligitur concessa potestas, & superioribus inherens regio diademati.

35 Princeps à se non potest abdicare, quo maiestati suæ adhaeret.

36 Potestas castigandi, & iudicandi est omnino intrinseca auctoritati Principis respectu subditorum.

37 Potestatem supra jurisdictionis, aut recursus in casibus violentia, nullus sive secularis, sive Ecclesiasticus, acquirere potest titulo donationis, aut prescriptionis nisi Principes Principes supremos.

38 Regis majoria, aut Pontificis nullatenus à Rege alienari potest.

39 Jurisdictio supra adberet formaliter dominio Regie maiestatis, & visceribus intrinsecis regimini.

40 Subditum esse exemptum à supra protectione provenit à fonte perenni juris naturalis, impossibile videtur.

41 Dignitas est immortalis, & licet Summus Pontifex moriatur, non tamen Summus Pontifex.

In Rege dua significaciones, & persona concurrunt, intellectualis, per sevens anigmatica, & corporalis, ibid.

42 Rex licet deficiat quoad vultu, remanet persona Regis quoad organum, que est publica, principaliter fundans actus, que potius attenditur, quam virtus organica.

43 Rex semper vivit quoad maiestatem supremam, & protectionem subditorum qua nullo factio avelli potest.

44 Tribunalia supra Regis personam, & imaginem representant in administratione supra jurisdictionis.

45 Præcepta supremorum Senatorum observanda sunt, ac si ab ipso Rege dimanarent.

46 Recursus pro tollenda violentia ab Ecclesiasticis iudicibus illata habetur ad supra tribunalia regia.

47 L. 34. & 36. tit. 5. lib. 2. recopil. ponderantur.

48 Jura, & Rote decisiones in contrariam partem motus, referuntur.

49 Ecclesiastica persona possunt ad Regem recurrere pro extrajudiciali defensione à violentis iudicibus Ecclesiasticis, & ibi querimonia proponerem, multa jura canonica suadent.

50 Onias Summus Sacerdos ad Regem recurrisse pro tollenda violentia seditione populi à Simone Sacerdote illata, legitur.

51 Recurrere ad Regem pro protectione violentie permissi Tolentanum Concilium.

52 Recursum ad Imperatorem Ludovicum habuit clericus, querimonia proponendo de Leone Papa.

53 Divus Paulus à Tribuno auxilium postulavit.

54 Querela violentie non est accusatoria, in pena, aut castigacione concludens, seu certioratio querimonia, in protectione naturali concludens.

55 Querela supponit iudicem, querimonia autem privatam personam.

56 Lex Regia 36. in illis verbis (ante ellos quexandose) ponderatur.

Querela omnis dicitur remedium extraordinarium, & nomen commune, ibid.

57 Regi commendata est omni iure, maxime clericorum protectio.

58 Princeps non potest protegere vi oppressos, si de violentia notitiam non habet.

59 Jura prohibentia, clericum recurrere ad iudicia secularia intelliguntur, ut cognoscant de meritis causa jurisdictione, non tamen pro tollenda violentia extrajudicialiter.

60 In quo omnes Doctores tam Theologi, quam Juriste conveniunt.

61 Bulla in Cœna firmatur perpendatur, nullibi loquitur de parte recurrente pro tollenda violentia illata à iudice Ecclesiastico, ut illum tueatur.

62 Aloys. Riccius asserit, recurrere pro tollenda violentia ad Regem esse contra canonicas sanctiones, reprobatur.

63 Querela tenor ob non delatam legitimum appellacionem referuntur.

64 Appellatio est necessaria, ad fundandum recursum per viam violentia.

65 Recursus fundamentum deficit, deficiente appellacione, quia non est dabile subiectum habile, quo cognitio & decretum possit cadere.

Recur.

66 Recursus, finis & intentio cessant deficiente appellacione.

67 Qualitas, quæ fundatur jurisdictione, in primis apparere debet.

68 Suppositum debet verificari prius.

69 Recursus violentia in decretis laicorum declinatoriam appellacionem, aut protestacionem aliquam non requirit, quia tunc principaliter præjudicium Regis attenditur.

70 Cevall. reprobatur, qui pariformiter ad violentie recursus requirit protestacionem, sicut appellacionem.

71 Protestatio violentia exprimitur in appellacione ab Ecclesiastico ad ejus terrorem, & trepidationem, & ad appellantis animi declaracionem, & ex superabundanti, non tamen de necessitate.

Oppressus etiam expressè renuntiet recursui violentie, illi denegandus non est, ibid.

72 Vi oppressum defensori advocati velociter confugiunt ad appellacionem, quomodo sit formata.

Et si appellatio non adest, vel minus legitima, quod remedium sit adhibendum, ibid.

73 Appellacione conditionaliter propozita (nisi concedat, &c.) non expellat iudicis interlocutoria, ad Senatium confugiens regium, quod decretum reportabit, & quomodo consulendus.

74 Recursus ad Regem pro delatione appellacionis à sententia non intimata ex tunc ejus scientiam arguit.

75 Querela violentia propozita, & ejus ordinaria expedita ante gravamen à iudice Ecclesiastico illatum (juste timeatur) tamen sustinetur.

76 Occurrere ante tempus melius est, quam post illatum damnum remedium quaere.

77 Violentia remedium de facto est postulanti exhibendum pro instante, aut presunto periculo.

78 Princeps in casibus necessitatis extra ordinem occurrit.

79 Jus superveniens lite pendente an prosit, remissivo...

80 Recursus adhibitus ante gravamen, & sententiam latam non arguit notitiam ejus, ut currat tempus ad appellandum.

81 Provisio ordinaria oblata violentia querela, statim expeditur illa inserta, & quid contineat.

82 Provisio ordinaria, sola, & ex simplici querela expeditur.

83 Provisio ordinaria non arctat ad deferendum, sed est exhortatoria, & monitoria, quæ suscitatur iudex ad denuo se informandum de natura appellacionis.

84 Clericus iusto timore ductus potest recurrere ad Regem, & literas impetrare, ne suus iudex eum molestat, nec ex obruto procedat.

85 Provisio prima ordinaria monitoria, ut desistat à violentia iudex, nullum illi præjudicium infert, sed ejus libertati relinquit.

86 Oppressus ad obtinendum regiam provisionem juris presumptionem pro se habet, cum omnibus appellacionibus sit regulariter deferendum.

Provisio ordinaria potius dici potest juris exhortatio, ibi.

87 Iudex ad reponendum attentata, etiam post appellacionem, & functus officio suo, liberam habet facultatem.

88 Provisione ordinaria intimata iudici Ecclesiastico si deferre recuset, secundum ejus partem conditionaliter sibi appositam adimplebit, scilicet mittere processum originalem ad Senatium.

89 Violentia cognitionem evitare in libera facultate iudicis Ecclesiastici est, scilicet, deferendo.

90 Provisio ordinaria, cognitio & processus missio non est præfisa, sed causa viva.

91 Cognitio per viam violentie tantum durat, quantum violentia, non amplius.

92 L. Regia 36. interpretatur in illis verbis, pata que se otorgue la apelacion.

93 Provisioni ordinaria satisfaci iudex per solam delationem Salgado de protect. Reg.

tionem appellacionis absque repositioe, ubi quid reponendum non si aditu attentatum.

94 Denegata delatio legitime, sicut tacite confensum habet sententia executionem; ita legitima delatio executionis repositioem.

95 Provisio ordinaria cum non sit arctatoria sed provocatoria, licet ad solum partis libellum expediat; tamen ad effectum adstringendi iudicem, ut resistat à violentia, extrajudicialiter violentia per rei evidentiam, & notoria debet constare.

96 Processum originalem ad effectum cognoscendi ex eo de violentia, posse ad se exportari facere Principem.

97 Principem auxilium præbendo ex obruto, antequam sibi de violentia constet, passim contingeret, illud opprimere præstare, & vim vi addere.

98 Processus originalis exportatio ad Senatium, & inde instructio, & informatio est actus extrajudicialis.

99 Informatio etiam ex textibus, iumenda ex simplicium eorum assertione in instructum Curia, est actus extrajudicialis, remissivo.

100 Natura humana, nec qualibet ingenii sacunditas quantumvis experta poterit alium modum ad cognoscendum de violentia apriorum reperire, quam hæcenus inventum, & præfatum.

101 Acta facium rem notoriam, & quod ex eorum inspectione apparet, dicitur notorie constare.

102 Ex forma procedendi in tollenda violentia inventa maxima omnibus oritur utilitas, & festinanter occurritur oppressi necessitati.

103 Probatio violentie per testes, etiam de notorietate probantes, incongrua fore naturæ negotii quia per negationem obscuraretur notorietas, & evacuaretur.

104 Processus originalis non transumptus vebit ad Senatium jubetur, ut brevitati consulatur, & expensis, cum processus non sit retinendus hoc casu in Senatu, sed per momentum.

105 Processus violentie statim, & sine dilacione ante alios fori secularis inspicitur.

106 Senatus cognoscens de violentia nulli libellu (dempta querimonia) exceptionem, contestationem, & exceptionem testium, scripturam, nec aliorum actorum presentacionem admittit, cum omnia ad violentie cognitionem necessaria detegatur notorie ex actorum inspectione.

107 Ordo juris non servatur in notoriis, sed ordo est, ordinem non servare.

108 Periculum instans non recipit dilacionem, legem non admittit, atque legem tribuit.

109 L. 36. ibi et qual tradido sin dilacion lo vean, omnia juris principia favent.

110 & 114. Iudicis iniquitatis inter procedendum probatio est actorum inspectio.

111 L. 36. ibi y del lis constare, &c. interpretatur.

112 Princeps solet in necessitatibus, non servato ordine subvenire.

113 Princeps ex publica utilitate potest in aliquo casu novum genus probationis inducere, aliis etiam aliis licitis reprobatis.

114 Excessus, violentia, & iudicis iniquitas inter procedendum si arguatur, ex actorum inspectione detegenda est.

115 Violentia requisita, puda, denegata dilatio, suspecta executio, appellatio an legitima, & legitime interjecta, &c. non aliter potest constare (morali ter loquendo) quam ex eisdem actis.

116 Privilegium iudicium, & sui natura inappellabile, aut executivum in dies alteratur, & variatur ex modo proponendi, aut prosequendi, & efficitur appellabile, & e converso.

117 Gallicia Senatoribus, & advocatis Regii Senatus hæc violentia materia præ ceteris patet, & qua de causa.

118 Delatio appellacionis legitime denegata ex actis apparere debet.

54 De Regia protect. vi oppress. appell.

- 234 Decreta violentia non admittunt nullitatis allegationem.
235 Cevallos reprobatum in ratione assignata, quare a decretis violentia non datur appellatio.
236 Ab actibus extrajudicialibus, & a iudice extrajudicialiter procedente datur appellatio.
237 Decretum violentia quorum provisio expeditur, & quorum sufficiat certificatio Secretarii Regii tribunalis.
238 Lex Regia, ibi, con. condemnatione de costas, si los pareciere, interpretatur.
239 & 240 Expensarum condemnatio tunc fieri potest dumtaxat, quando Senatus declarat, vim nullam fecisse iudicem Ecclesiasticum, & de ratione.
241 Expensarum nulla est quid consequitur, & accessorium ad cognitionem extrajudicialis defensionis, & ad illius perfectionem.
242 Iudex se incompetentem declarat, potest in expensis condemnare.
243 Iudex Ecclesiasticus, qui vim intulit, an possit expensis multari.
244 Qui partem affirmativam tenuerunt.
245 Iudicem Ecclesiasticum vim inferentem non possit in expensis multari, verius ostenditur.
246 Expensarum condemnationem sciendam in decretis violentie nullibi scriptu reperitur, nisi in d.l. 36. qua, ut exorbitans no extenditur ultra casu, de quo loquitur.
247 L. 36. Regia, que de expensarum condemnatione loquitur, habet locum contra partem.
248 Iudex secularis potest condemnare in expensis clericu vim inferentem, & ipsam, cuius cognitio in pluribus Christianorum ditionibus praticatur, remissive.
249 Iudex Ecclesiasticus inobediens provisionibus Regis, sive ordinariis, sive a la scribe carta multatur in expensis.
250 Clericus si dolose petat auxilium violentie, an possit in expensis multari.
251 Expensarum condemnatio supponit jurisdictionem.
252 Clericus si usque ad diffinitivam distulit declarare, quis iudex, an idem secularis, an Ecclesiasticus damnabit in expensis.
253 Clericum abutentem Regio recursum posse in expensis multari, probabilius resolvitur.
254 In laicorum decreto locum habet expensarum condemnatio.
255 Provisio de autos diminutos, quando concedatur cum termino, & expensarum nulla, nisi adducatur intra illum.
256 Provisione intimata parti appellate, & ultra terminum comparens, & repertens absentem querelantem, quando expensarum refectionem petere poterit.
257 Regii Senatores possunt damnare in expensis impetrante beneficia iniuste.
258 Expensarum prestatio tunc respicit jurisdictionem, quando iudicio formato fit earum condemnatio, secus extrajudicialiter.
259 Iudex incapax non potest clericum differentem declinatoriam in expensis condemnare.
260 Articuli vestuntur natura causa principalis, qua si est summaria, & illi etiam sum summaris, & inappellabiles.
261 Appellatio sui natura supponit iudicium, si tamen interpretatur a iudice extrajudicialiter procedente, dicitur extrajudicialis, & distinda a judiciali.
262 Cevallos opinio reprobatum.
263 Provisioni Regie infero decreto violentie intimata tenetur iudex, libenter adimplere, deferre, & respondere.
264 Provisioni Regie infero decreto conditionali iudex obtemperet cui licet alterum ex alternativis eligere.
265 Iusto secunda, dicta scribe carta, quando expeditur, & cum quibus comminationibus, & expensis.

- 266 Provisioni secunda dicta scribe carta si iudex non pareat, tertia expeditur, ut si abbus sit contumax, compareat in Senatu, & proceditur usque ad eius temporalitatum, & originis amissionem.
267 Provisionibus, & mandatis Regis tenentur obedire clerici, & Prelati Ecclesiastici.
268 & 272 Regibus subsum Ecclesiastica persone in iis, que tangunt regimen, & ordinem potestatis, & ad eorum invocationem tenentur accedere.
269 Regi tenentur Ecclesiastici Prelati obedientiam, fidelitatem, & reverentiam observare.
270 Regi ratione domicilii Ecclesiastica persona subdita sunt.
271 Consilium supremum Regis solet precipere Episcopis, Monachis, & aliis Ecclesiasticis personis coram Senatu comparere.
272 Principi potius, quam Archiepiscopo tenentur Episcopi obedire, cum sint Regii Consilarii.
273 Provisionibus mediantibus Rex interponit auxilium suum, & nudam defensionem ad elevandam vim.
274 Provisionibus Regis violentie si iudex adeo sit protervus, & rebellis ut non obtemperet, potest Rex illi jubere, ut a suis Regnis exeat, & in amissionem originis, & temporalitatum condemnare.
275 Quod in omnibus ditionibus Christiana religionis praticari testantur Doctores citati.
276 Rex in executione protectionis naturalis, & nude defensionis non procedit ex potentia jurisdictionis contentiose, sed potestatis politica, & economica.
277 Rex supremus potest a Regno suo expellere clericos vim notoriam inferentes suis vassallis, & turbatores pacis publice, & jurisdictionis, & precipere, ne ad sua Regna accedant.
278 Pater, seu dominus privatus potest filium, seu famulum suum clericum e domo ejicere ob ejus pacem, & quietem virtute potestatis politica.
279 L. unica. Cod. de emendatio. propinquorum, ponderatur.
280 Navarra opinio refertur circa interpretationem Bullae in Cena Domini.
281 Proelatio Autoris.
282 Bulla in Cena Domini interpretatur, & declaratur circa expulsionem clericorum a Regno.
283 Verbum (ejiceres) quo utitur Bulla in Cena Domini, intelligitur de violenta, & tyrannica ejectione.
284 Una pars altera alteram declarat.
285 Defensionis modus, quo utuntur suprema tribunalia, continetur sub limitibus protectionis naturalis. Text. mirabilis in c. ut fama, de sent. excommun. ponderatur, ibidem.
286 Moderamen inculcata tutela tunc servatur, quoties id fit, quo omisso vis tolli non potest.
287 Modo magis suavi, ac politico, minusque damno Ecclesiastica libertati uti Rex non potest, ad tollendam violentiam cum effectu, si iudex sit rebellis, cum illum per carcerem compellere non potest.
288 Imputari non potest facienti id, si aliter violentiam tollere non poterat.
289 Principi concessa violentiarum propulsiione, & vi oppressorum, etiam Ecclesiasticorum protectione naturali, sibi intelliguntur concessa omnia ad id necessaria.
290 Finis cui conceditur, concessa intelliguntur omnia per que deveniunt ad finem.
291 Concessio extenditur ad ea, que consequuntur veniunt ad dispositionem.
292 Jurisdictione concessa, concessa censetur omnia, sine quibus exerceri non potest.
293 Regnum conceditur, necessario conceduntur omnia, sine quibus gubernari non potest.
294 Principali concessio, concessum intelligitur quod venit ex natura actus, de quo dispositio loquitur. Princi-

Pars I. Cap. II.

- 295 Principali concessio censetur concessio quod venit concessive, & accessorie ad illud.
296 Principi concessa facultas laicandi violentias, de venio servaret, si debitum non haberet exitum, & careret effectu.
297 Formam qui dat, & ea dat, qua consequuntur ad ipsam, secundum Philosophum.
298 Natura humana non potest esse destituta remediis ad sui conservationem necessariis.
299 Fine ex bono bona praordinatio praesumitur.
300 Cevallos opinio reprobatum asserentis, Senatores Regios posse uti jurisdictione, quando foret necessaria ad expediendum articulum violentia.
301 Reponere, & deferre sunt necessaria ad tollendam violentiam, qua in illis consistit.
302 Iudici Ecclesiastico remittit Senatus delationem, & reprobationem faciendam, cui hoc competit.
303 Violentia licet remaneat; & abbus subsistat ob iudicis proterviam; tamen Princeps non se intromittit in ea tollenda, deferendo, & reponendo, licet iudex e Regno exierit abusus.
304 Cevallos opinio si foret vera, omnia in comprobationem cognitionis per vim violentiam subvertentur.
305 Temporalitates clericorum qua dicantur, non se occupari possunt, ob eorum proterviam & contumaciam.
306 Senatores in executione violentie decreti, & penarium, summa procedant praemeditatione, moderatione, ac madesta consideratione, ne excedendo iusta defensionis limites incidant in censuras Bullae.

Tiraquel. in tract. de paris temper. a n. 7. ideo ut haec nostra cognitio, & naturalis defensio legitima sit in Principe protegente populos sibi subiectos, & oppressos injuste a iudicibus Ecclesiasticis, pariter esse debet cum moderamine inculcata tutela, non excedendo limites, & permittens modos legitime defensionis, & protectionis (id est, salva semper in omnibus Summi Pontificis autoritate) in terminis probant Simanc. de Cathol. instiuit. titul. 45. nu. 35. Caened. 35. in collecta. ad decret. colum. 5. n. 3. l. 1. & iterum pulchre in quast. Canon. 45. num. 6. & nu. 25. idem probat Sese in tract. de inibit. cap. 8. §. 4. nu. 3. 12. 13. & 14. ubi dicit quod iudex repellens violentiam, non excedat modum inculcatae tutela; ita ut in repellenda vi debeat contentari, & eo usque suam auctoritatem interponere dumtaxat, quantum sufficit ad tollendam vim, alias autem si ultra quam ad id necesse sit, se intromittens causam tractet per omnes iudicii trames, non bene faceret, nec sine scrupulo incurtus censuratum Bullae in Cena Domini. Sicut secus esset (inquit ille) quando tantum cognitionis adhiberet, quantum necesse esset, ad tollendam vim, & ad restitutum negotium, de quo agitur; ad pacificum statum, in quo ante vim erat; qui iterum d. numero 3. dixerat, fundamentum violentiae id solum operari, & inducere, ut scilicet, saecularis vim tollat extrajudicialiter, & per modum extrajudicialis, & charitativae defensionis, aliqua tamen cognitione adhibita circa violentiam, non autem judiciali, inferens ex hoc post alios, qui intra iustos limites hos recursum habuerint ad saecularem, ad nudum auxilium dumtaxat nullas incurtere censuras, idem tenet in §. 3. sub n. 85. & Navarra in manuali Latino, cap. 27. nu. 69. hoc idem dicit Suarez in lib. 4. de immunita. Ecclesiast. de defensio. fid. Cathol. cap. 34. a n. 30. ibi: Sexta, & ultima excusatio est; iusta defensio Regni, aut innocentium, vel propria. Et haec est valde usitata in Regiis tribunalibus, quia per se, & generatim spectata habet magnam quandam speciem illius naturalis acquiritatis, quam vim vi repellere licet, nam defensio ex suo genere omnibus licita est, si necessaria sit, & debito modo fiat, unde etiam contra Papam licitam esse Regibus, vel Ecclesiae, cum Cajetano in opusculo de potestate Papa, c. 27. & Victoria relectione 1. de potest. Ecclesiae, n. 8. seu proposit. 8. Covar. & multis modernis scriptoribus Hispanica. Hac ille.

DE theorica nostrae Regiae cognitionis per vim violentiae amplissime, & dilucide supra, cap. precedenti, praeter omnibus tractavi; quo probavi, praecipue praedictio 3. in ea non procedi judicialiter, sed extrajudicialiter, & absque umbra seu vestigio jurisdictionis, quam non patitur, nec indiget subiecta materia, & res de qua agimus, vel potius super qua cadit cognitio, nec forma, ac modus procedendi omnibus iudicii substantialibus, & apparatus desituros, illam admittit, prout de caetero monstrabimus, nihil enim in ea reperitur jurisdictionale, quia est nuda potestas, naturalis defensio, auxilium politicae, & economicae tuitioni, permixta facultas, & licita vis, charitativa protectio, propugnaculum violentiae, alylum vi oppressorum, tutus accessus, legitimus recursum, & vis protectiva, & propulsiva, qua vis iniusta iuste repellitur, ac a Principe supremo propulsatur, cuius proprium officium est, vi oppressos liberare; non quidem iudicii ordine servato, sed de facto, & per rei evidentiam, ut praxis vulgaris observat, de qua, & eius difficultatibus (quae ingentes sunt, & innumerabiles) hoc in capite, & tota hac prima parte erit explicitè tractandum, & quidquid nocibile fuerit factatum ab aliquibus, eadem praxi, horumque negotiorum cursu carentibus, & styli ignavis reticendum & damnandum, ne aliquando fortan nostrum salubrem receptum, & iustissimum procedendi modum inficiat, & detrectet: cuius intentione, & legitima causa a pluribus doctis, provisus, & expertis viris, Senatoribus, & advocatis vi persuasus, ut nostrum nunc in publicum ederem laborem, utilissimum, & proficuum fore toti Christianae Religioni, & utriusque Republicae Ecclesiasticae, & temporali, atque omnium subditorum paci, & quieti, iudicantibus.

Hanc etiam nostram conclusionem probant expressè plures Rotae decisiones, ut in una Caesar-Augustana juris eligendi coram Oradino 7. Februarii 1561. & idem fuit tentum in alia Vercellensi iactationis Parochialis de Aldea coram Paleoto sub die 27. Junii 1561. ut est in recollectis per eundem Paleotum decis. 372. in Prime. dubium erat, quibus dictum fuit, quod recursum ad Regium Consilium legitimum est, ad finem dumtaxat, propulsandae violentiae, extrajudicialiter procedendo, fecus si in auxilio praestando debitus modus, & solitus excedatur, procedendo ad actus jurisdictionales; quas referens sequitur ad idem Lancel. Robert. de attempta. 2. part. cap. 4. lim. 1. n. 38. videndus a n. 36. & magis clare, ac expressius hoc idem probatur in aliis Rotae decisionibus citatis supra c. 1. in responsione ad 9. argum. a n. 254. & etiam per aliqua in praedict. 5. quibus dicitur, quod per huiusmodi defensionis legitima excessum incidit in censuras Bullae in Cena Domini. Et quid mirum, quia in hac defensio naturalis, & Bulla Cena Domini vicine sunt, & contigua, & una cum altera confinat, & utraque sub uno, & eodem limite est, scilicet; legitimus, & debitus modus, quo utraque distinguitur, & separatur, quae legitimos limites defensionis excedens indubitabile est, ut ingreditur, & incidat in censuras Bullae & expressè probant ejus verba cap. 14. ibi, sub praetextu violentiae prohibendae, &c. hoc est, si sub colore violentiae tollenda, &

